



**Afschaffing basisbeurs:**  
**Zorgt het leenstelsel voor meer ongelijkheid?**

# Inleiding (script)

*Dit filmpje gaat over de afschaffing van de basisbeurs. De vraag is of het leenstelsel zorgt voor meer ongelijkheid tussen de Nederlandse bevolking.*

“In 1986 werd voor het eerst de basisbeurs ingevoerd. Het idee van de basisbeurs was om iedereen een kans te geven op studeren, zodat dit ook voor de studenten met minder rijke ouders mogelijk werd. De basisbeurs is voor een uitwonende student een beurs van 297 euro. Die viel vanaf 2015 helemaal weg: dat kost een student nu ruim 3.500 euro per collegejaar. Voor een bachelor en een één-jarige master loopt de teller op tot ruim 14.000 euro.

Wij denken dat door de afschaffing van de basisbeurs, de ongelijkheid tussen de Nederlandse bevolking weer toe zal nemen.”

Meer gelijkheid door de basisbeurs in 1986



Nu de basisbeurs is afgeschaft, zal de ongelijkheid toenemen?



Nu de basisbeurs is afgeschaft, zal de ongelijkheid toenemen?



# Wat is het verschil? Toen en nu

Basisbeurs vs. Leenstelsel

	Het stelsel met basisbeurs:	Per 1 september 2015:
Basisbeurs (uitwonend)	€ 297,14	-
Lening	€ 295,73	€ 867,68
College krediet	€ 152,92	€ 165,33

# Zijn er minder jongeren gaan studeren?

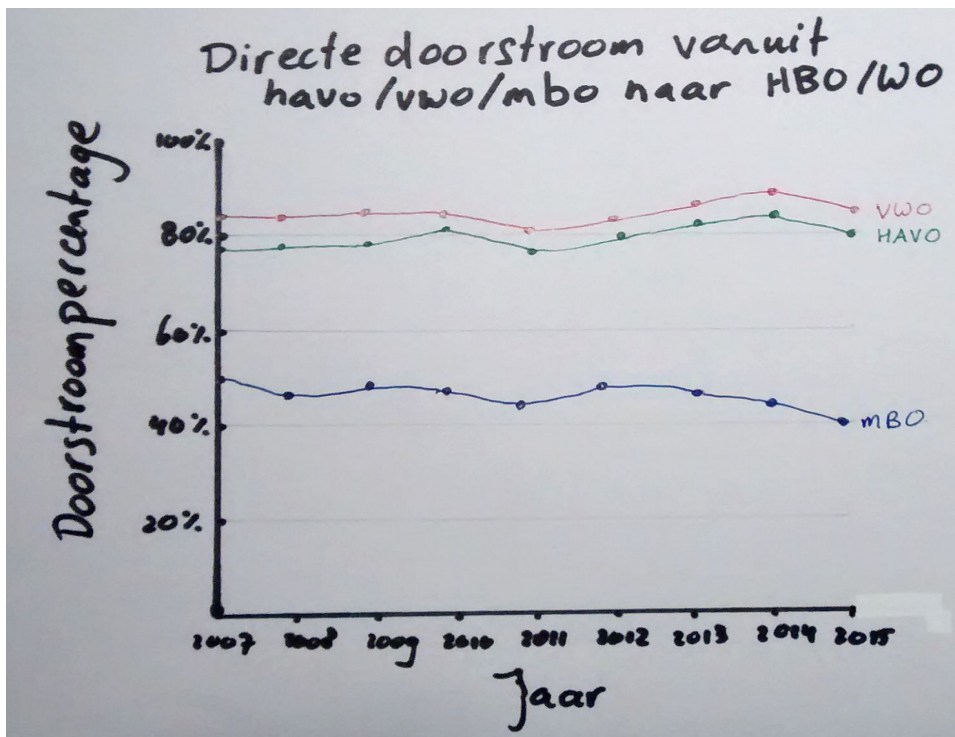
Allereerst kijken wij of er überhaupt een verschil is in het aantal scholieren die beginnen met studeren.

Volgens het CBS zijn het aantal jongeren dat van het middelbaar onderwijs doorstroomde naar het hoger onderwijs gedaald met bijna zeven procent ten opzichte van het jaar ervoor.

In de barchart is te zien dat er, sinds de afschaffing van de basisbeurs, een daling is van het aantal eerstejaars studenten waarvan beide ouders geen hoger onderwijs hebben. Het duidt er dus op dat jongeren met lager opgeleide ouders minder snel gaan studeren sinds de afschaffing van de basisbeurs. Tevens is te zien dat de instroom bij HBO met 9 procent is afgenomen en de instroom bij WO ongeveer gelijk is gebleven.

# Zijn er minder jongeren gaan studeren?

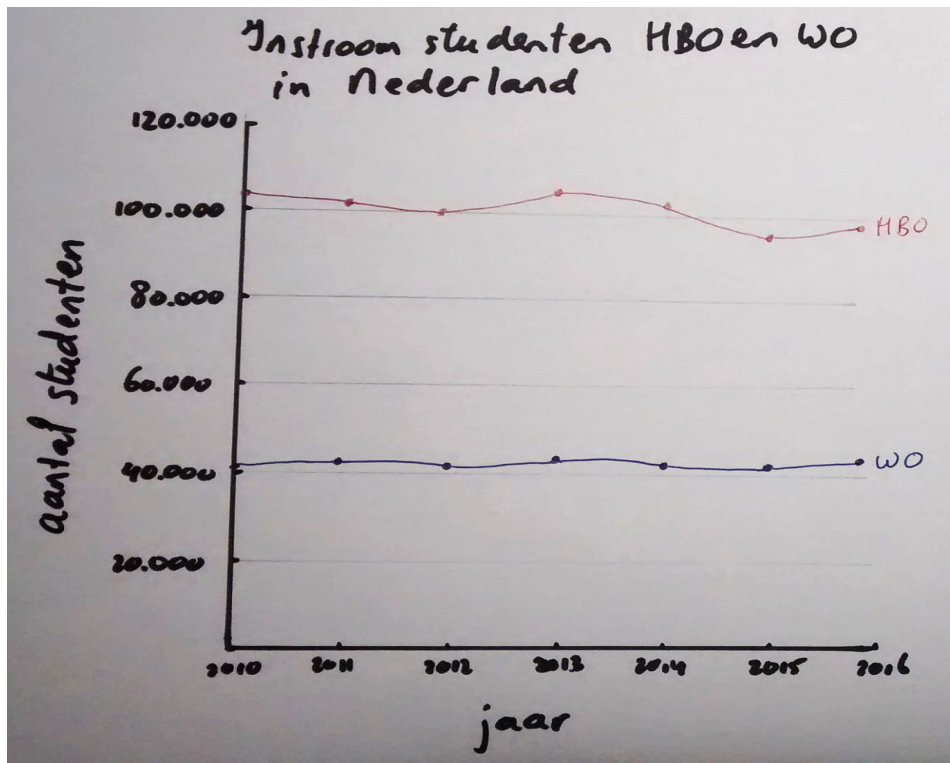
Het aantal jongeren dat van het middelbaar onderwijs (mbo, havo, vwo) doorstroomde naar het hoger onderwijs (hbo, universiteit) daalde, vooral hbo-opleidingen.





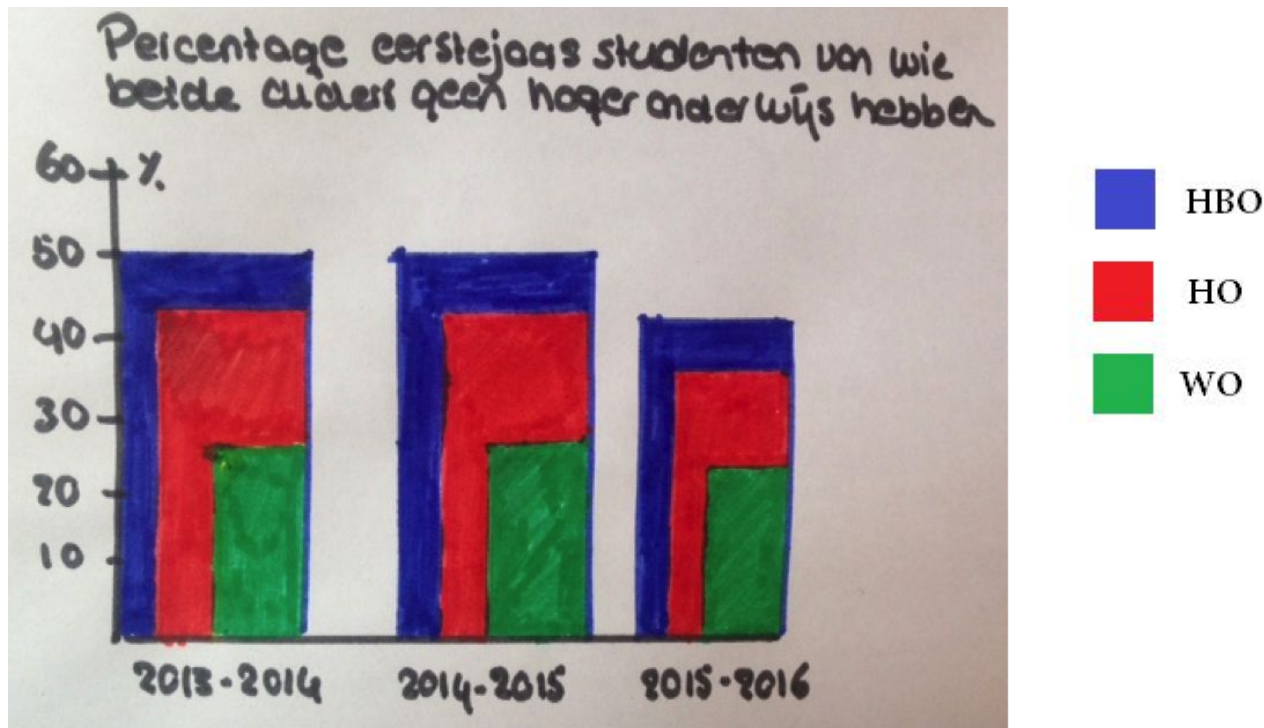
# Zijn er minder jongeren gaan studeren?

Minder instroom van studenten bij HBO in 2015, bij WO niet minder.



# Is studeren alleen nog voor kinderen van rijke ouders?

Er is een daling te zien van het aantal eerstejaars studenten waarvan beide ouders geen hoger onderwijs hebben:



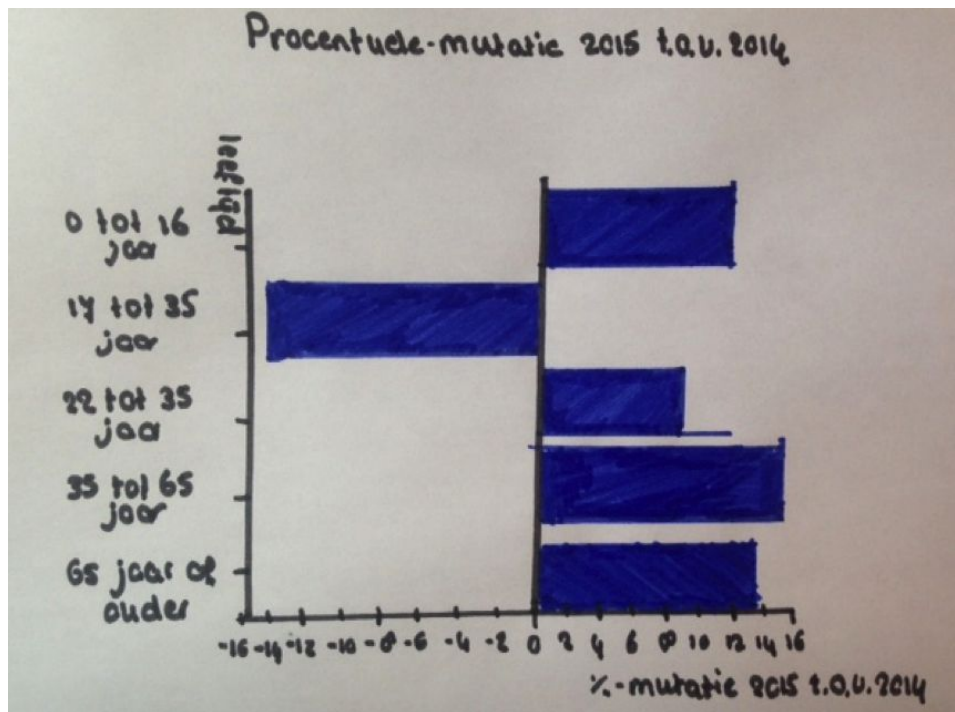
# Neemt de ongelijkheid ook op andere manieren toe?

Ook blijven Jongeren langer thuis wonen. Sinds de invoering van het leenstelsel is er een daling te zien in het aantal studenten dat verhuist naar studentensteden. De meesten van de eerstejaars thuiswonende studenten geven aan dat dit komt doordat thuis wonen goedkoper is.

Tot slot blijkt uit onderzoek dat de meeste studenten (78%) stoppen of minder tijd zullen besteden aan niet-studiegerelateerde activiteiten. Voor hun persoonlijke ontwikkeling is dit onwenselijk. Werkgevers zijn namelijk niet alleen op zoek naar studenten die uitblinken met hun hoge cijfers. Juist de activiteiten van een student naast zijn studie zijn belangrijk voor een werkgever bij de selectie van sollicitanten.

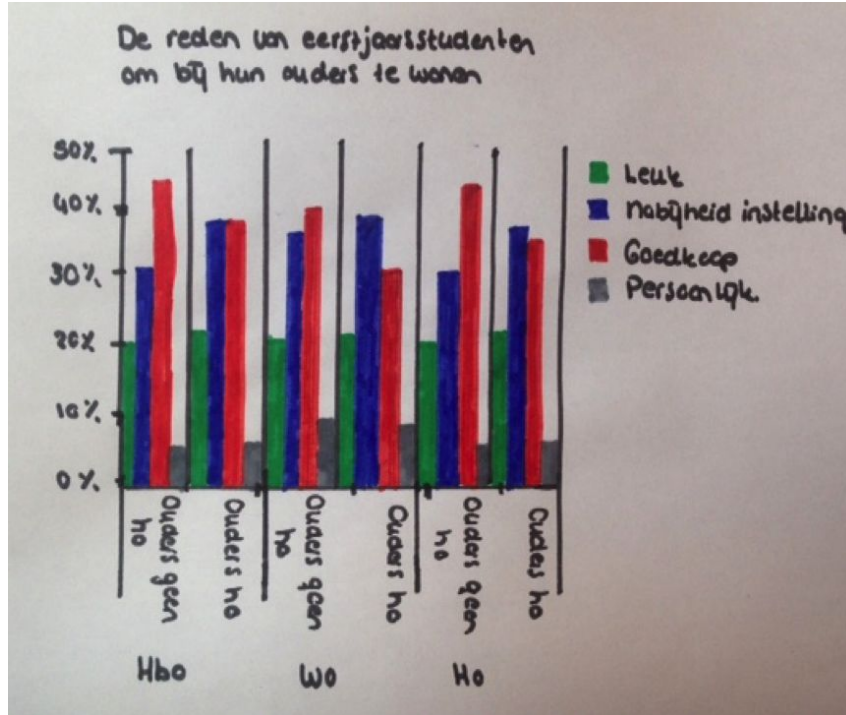
# Neemt de ongelijkheid ook op andere manieren toe?

Jongeren blijven langer thuis wonen en gaan later op kamers. Zoals te zien in de cijfers van de leeftijdsgroepen die verhuizen naar studentensteden.

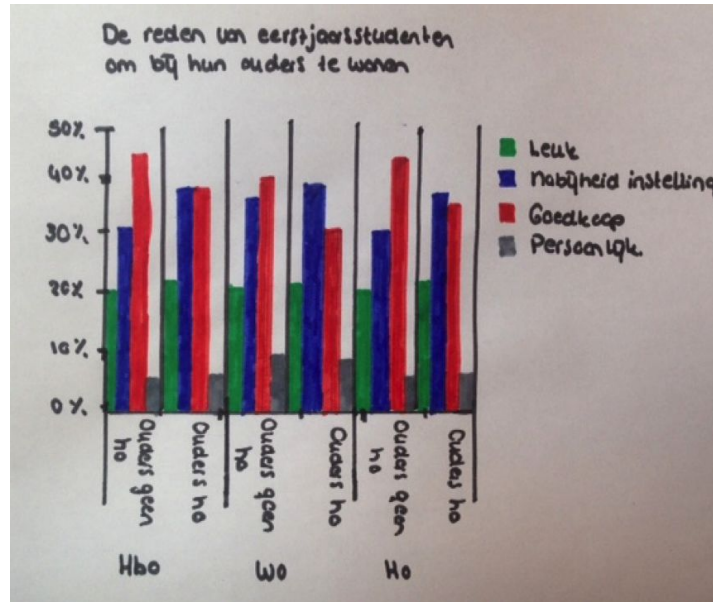


# Neemt de ongelijkheid ook op andere manieren toe?

De voornaamste oorzaak voor studenten is het leenstelsel,  
waardoor studeren een stuk duurder is geworden.

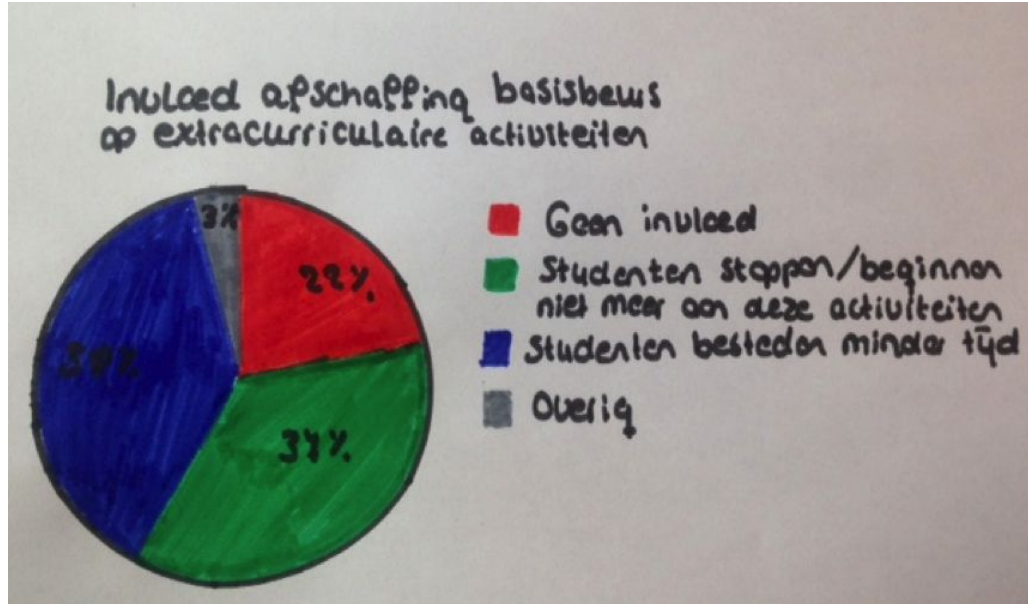


Hij denkt ook dat de keuzevrijheid van studenten wordt beperkt. "Het lijkt erop dat studenten door het leenstelsel vaker een studie dicht bij huis kiezen." Mourik kan zich voorstellen dat sommige studenten eigenlijk liever een andere opleiding hadden willen doen maar daarvoor niet kiezen omdat die te ver weg is.



# Hoe zit het met extra curriculaire activiteiten?

Minder studenten kunnen deelnemen aan extracurriculaire activiteiten:



# Conclusie

*Wat zijn nu de gevolgen van een hoge studieschuld?*

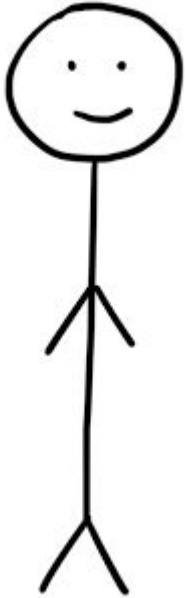
Je mag 35 jaar doen over het afbetalen van de studieschuld. Dit is een lange tijd maar de regels om een hypotheek te verkrijgen zijn aangescherpt. Dit maakt het voor jonge werkenden steeds lastiger om een huis te kopen. De gemiddelde leeftijd van de huizenkoper loopt daardoor flink op, van 34,6 jaar in 1995 tot 39,4 jaar in 2016.

We kunnen concluderen dat de afschaffing van de basisbeurs tot meer ongelijkheid leidt.

De combinatie van de daling van studenten met laagopgeleide ouders en dat er meer studenten thuis blijven wonen, laat zien dat studeren toch minder toegankelijk wordt voor de minder rijken. Door de afname in extracurriculaire activiteiten, hebben minder rijke studenten die wel studeren, een minder eerlijke kans op de arbeidsmarkt. Het blijkt dus dat studenten met lager opgeleide ouders, die vaak minder geld van hun ouders ontvangen, het hardst worden geraakt door de afschaffing van de basisbeurs.

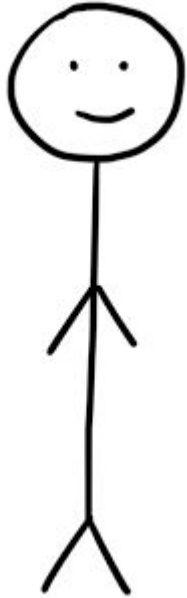


# Gevolgen van een studieschuld



?

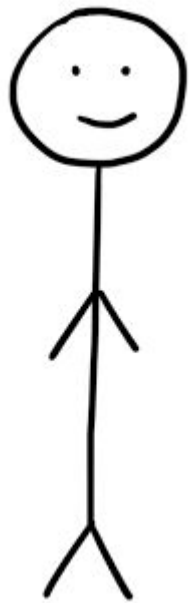
# Gevolgen van een studieschuld



→ Lang bezig afbetalen studieschuld

\*15 jaar

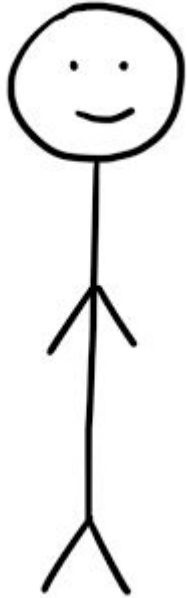
# Gevolgen van een studieschuld



→ Lang bezig afbetalen studieschuld

→ Lastig om een hypotheek te krijgen

# Gevolgen van een studieschuld

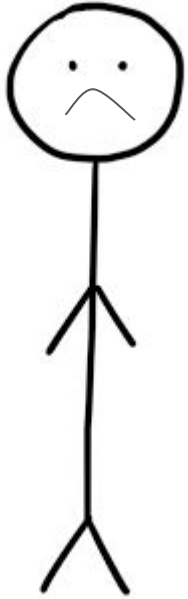


→ Lang bezig afbetalen studieschuld

→ Lastig om een hypotheek te krijgen

→ Later een huis kopen: 34,6 jaar in 1995 tot 39,4 jaar in 2016.

Meer ongelijkheid door de afschaffing van de  
basisbeurs



# Bronnen

Visualisatie	Bron
Bar chart opleidingsniveau ouders	"Vooral minder studenten met laagopgeleide ouders sinds leenstelsel", Volkskrant
% doorstroom vanuit havo/vwo/mbo	"Minder jongeren studeren", Sevendays.nl
Absolute instroom HBO en WO	VSNU en Vereniging Hogescholen
% mutatie verhuizing naar studentensteden	"Weer minder jongeren verhuisd naar universiteitssteden", CBS
Grouped barchart redenen thuis wonen	"Monitor Beleidsmaatregelen 2015-2016", Research Ned in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Pie chart extracurriculaire activiteiten	"Wie betaalt de rekening?, Een onderzoek naar de risico's van de beleidsnotitie 'Studeren is investeren'", Interstedelijk studenten overleg

# Gemaakt door:

Raggar Jonkers - 10542604

Ellen van 't Klooster - 10207309

Belle Bruinsma - 10676759

Urscha Fajdiga - 11377437

Edwin Steffens

